

ભારતની પ્રમુખ નદીઓ

ક્રમ	નદીનું નામ	ઉદ્ભવ સ્થાન	ક્યા રાજ્યમાંથી પસાર થાય છે ?	કોને મળે છે ?	લંબાઈ (કિ.મી)
૧	ગંગા (હિંદુ ધર્મમાં સૌથી પવિત્ર નદી)	ઉત્તરાખંડ રાજ્યના હિમાલયની ગંગોત્રી હિમનદી	ઉત્તરાખંડ, ઉત્તરપ્રદેશ, બિહાર અને પશ્ચિમ બંગાળ ગંગોત્રી ખાતે ભાગીરથીના નામથી કેદારનાથ ખાતે ' મંદાકિની' અને બદ્રીનાથ ખાતે અલકનંદા નામથી ઓળખાય છે.છે. ગંગા નદીને બાઝલાદેશમાં ' પદ્મા' કહેવાય છે. બંગાળની ખાડીમાં માલ્દા પહેલા તે વિશ્વના સૌથી મોટા ડેલ્ટાની રચના કરે છે.	બંગાળની ખાડીને	2510
૨	યમુના	હિમાલય પર્વતમાળામાં આવેલા યમુનોત્રી નામના સ્થળેથી	ઉત્તરાખંડ, હરિયાણા,દિલ્હી અને ઉત્તરપ્રદેશ યમુનાને યમની બહેન માનવામાં આવે છે. આ નદીમાં શ્રીકૃષ્ણે કાલિયા નાગને નાશ્યો હતો. બાણગંગા, બેતવા,ચંબલ યમુનાની ઉપનદી છે.	અલ્હાબાદ શહેર નજીક ગંગા નદીને મળી જાય છે.	1435
૩	સિંધુ	કૈલાસ માનસરોવર પાસેથી	જમ્મુ કાશ્મીર (આ નદી ફક્ત જમ્મુ કાશ્મીરમાંથી જ પસાર થાય છે.)	અરબ સાગરને	2,880 790 (ભારતમાં)
૪	બ્રહ્મપુત્રા	કોચિંગ્લી (માન સરોવર)	અરૂણાચલ પ્રદેશ, અસમ અરૂણાચલમાં પ્રવેશતા તે 'દિબાંગ' નામે ઓળખાય છે. તિબેટમાં તેને ' ત્સાંગપો' તરીકે ઓળખાય છે. બાઝલાદેશમાં પ્રવેશતા તે જમુના કહેવાય છે. અંતમાં તે પદ્મા(ગંગા)ને મળતા ' મેઘના' કહેવાય છે.	ગંગા નદીને	2900
૫	નર્મદા	વિધ્યાચલના અમરકંટક (મધ્યપ્રદેશ)	મધ્યપ્રદેશ, છત્તીસગઢ, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત હાંકેશ્વર સ્થળેથી ગુજરાતમાં પ્રવેશ સરદાર સરોવર ડેમ આ નદી પર આવેલો છે.	ભરૂચ પાસે ખંભાતના અખાતને	1310
૬	ઝેલમ	બનીહાલ વિસ્તારના વેરીનાગ પાસેથી	જમ્મુ કાશ્મીર,પંજાબ અને હિમાચલ પ્રદેશ	ચિનાબ નદીને	725 (ભારતમાં 400)
૭	રાવી	હિમાચલપ્રદેશના કુલ્લુ પહાડીઓમાંથી	હિમાચલપ્રદેશ,જમ્મુ કાશ્મીર અને પંજાબ	ચિનાબ નદીને	725
૮	સતલજ	રાક્ષસ સરોવર (તિબેટ)	હિમાચલપ્રદેશ, પંજાબ આ નદી પર ભાખરાનાગલ બંધ આવેલો છે.	પઠાણકોટ નજીક ચેનાબને મળે છે.	1500 (ભારતમાં)

૯	ગોદાવરી	પશ્ચિમ ઘાટની પર્વતમાળામાં નાસિકત્ર્યબંકના ડુંગરમાંથી	મહારાષ્ટ્ર, આંધ્રપ્રદેશ, અને તેલંગાણા તેનો ' બૂઢી ગંગા' કે દક્ષિણ ભારતની ગંગા' તરીકે ઓળખાય છે. ક્ષીપકલ્પીયઉચ્ચપ્રદેશની સૌથી મોટી નદી છે.	રાજહમુન્દરી શહેરની નજીક બંગાળની ખાડીને મળે છે.	1450
૧૦	કાવેરી	બ્રહ્મગિરી પર્વત દુર્ગ જિલ્લો, કર્ણાટક)	કર્ણાટક, તમિલનાડુ આ નદીને ' દક્ષિણની ગંગા' તરીકે પણ ઓળખાય છે. અને બારમાસી નદી છે. શિવ સમુદ્રમ હોગેનકેલ જળઘોષ આવેલો છે.	તાંજોર પાસે બંગાળની ખાડીને	800
૧૧	કૃષ્ણા	સહ્યાદ્રી પર્વતમાળામાં આવેલા મહાબળેશ્વર નજીક જોર ગામ	કર્ણાટક, મહારાષ્ટ્ર, આંધ્રપ્રદેશ, તેલંગાણા આ નદીને ' કૃષ્ણાવેણી' ના નામથી પણ ઓળખવામાં આવે છે. આ નદી પશ્ચિમથી પૂર્વ તરફ વહે છે.	મછલીપટ્ટનમ પાસે, બંગાળની ખાડીને	1400
૧૨	ચિનાબ	હિમાચલપ્રદેશના લાહુલ પાસેથી	હિમાચલપ્રદેશ, જમ્મુ-કાશ્મીર સિંધુની સૌથી મોટી સહાયક નદી છે.	સતલજ નદીને	1180
૧૩	ગોમતી	પીલીલીત	ઉત્તરપ્રદેશ	ગંગા નદીને	800
૧૪	ઘાઘરા	રાક્ષસ સરોવર (તિબેટ)	ઉત્તરપ્રદેશ, બિહાર	ગંગા નદીને	912
૧૫	ચંબલ	જાનાપાવ ડુંગર (મધ્યપ્રદેશ)	મધ્યપ્રદેશ, રાજસ્થાન, ઉત્તરપ્રદેશ	યમુના નદીને	1040
૧૬	સોન	પૂર્વ મધ્યપ્રદેશના ડુંગરો	મધ્યપ્રદેશ અને ઉત્તરપ્રદેશ	ગંગા નદીને	760
૧૭	તાપી	ગાવિલગઢની ટેકરીઓ પાસેથી (મધ્યપ્રદેશ)	મધ્યપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત હરણકાળ સ્થળેથી ગુજરાતમાં પ્રવેશ ' તપ્તિ' કે ' સૂર્યપુત્રી' તરીકે પણ ઓળખાય છે.	ખંભાતના અખાતને	724
૧૮	મહાનદી	સિંહાવ ગામ નજીક (રાયપુર જિલ્લો)	મહારાષ્ટ્ર, તેલંગાણા અને આંધ્રપ્રદેશ પાનમ નદી તેની ઉપનદી છે.	કડક પાસે બંગાળની ખાડીને	890
૧૯	ભીમા	ભીમાશંકર	મહારાષ્ટ્ર, કર્ણાટક	કૃષ્ણા નદીને	867
૨૦	સાબરમતી	અરવલ્લીની ટેકરીઓમાં આવેલા ઢેબર સરોવર	ગુજરાત (ગુજરાતની સૌથી લાંબી નદી) સૌથી વધુ જીલ્લામાં પસાર થતી ગુજરાતમાં એકમાત્ર નદી.	ખંભાતની ખાડીને (ગુજરાતમાં 321)	418
૨૧	દામોદર	ઝારખંડના રાંચી પાસેના કુરુગામ નજીકથી	ઝારખંડ, પશ્ચિમ બંગાળ કર્કવૃત રેખાને બે વાર પસાર કરે છે. દામોદર નદી અગાઉ " દુઃખની નદી" તરીકે જાણીતી હતી.	હુગલી ગંગા નદીને	625

૨૨	તુંગભદ્રા	કુન્દ્રેમુખ પર્વત બ્રહ્મગિરીની પહાડીમાંથી	કર્ણાટક,તેલંગાણા અને આંધ્રપ્રદેશ કર્ણાટકના કુર્ગ જીલ્લામાંથી તે ' પંપા' તરીકે પણ ઓળખાય છે.	ગોદાવરી નદીને (કુર્નુલ પાસે)	760
૨૩	કોસી	ગોસાઈનાથ ચોટી	બિહાર આ નદી ' બિહારના શોક' તરીકે જાણીતી છે.આ નદી	ગંગા નદીને	730
૨૪	મહીનદી	મધ્યપ્રદેશના ધાર જીલ્લાનું મિન્ડા ગામ મહેદ સરોવર	મધ્યપ્રદેશ, રાજસ્થાન, ગુજરાત કર્કવૃત રેખાને બે વાર પસાર કરે છે. તે નર્મદા અને તાપીની જેમ પશ્ચિમ દિશામાં વહેતી નદી છે.હડક તેની ઉપનદી છે. બાંસવારા બંધ (રાજસ્થાન),કડાણા બંધ, વણાકબોરીબંધ (ગુજરાત)	ખંભાતના અખાતને	580 (ભારતમાં)
૨૫	હાથમતી	અરવલ્લીની પર્વતમાળા	ગુજરાત આ નદી ' કિરાત કન્યા' તરીકે પણ ઓળખાય છે.		
૨૬	વિશ્વામિત્રી	પાવાગઢના ડુંગરો	આ નદીને ' મગરોની નદી' તરીકે ઓળખાય છે.	ખંભાતના અખાતને	
૨૭	બિયાસ	રોહતાંગ નજીક વ્યાસકુંડ	બિયાસ નદીને વ્યાસ અથવા બિપાશા નદી તરીકે પણ ઓળખાય છે. હિમાચલપ્રદેશ અને પંજાબ રાજ્યોમાં વહે છે	સતુલજને મળી જાય છે.	470
૨૮	સરસ્વતી	સિરમૌરની શિવાલિક શ્રેણી	ઘઘરમાં મળ્યા બાદ ' હાકરા' અથવા ' સુતાર' કહેવાય છે.		175
૨૯	બનાસ	રાજસ્થાનના શિરોહી જીલ્લાના સિરણવાના પહાડમાંથી (અરવલ્લી પર્વતમાળા)	કચ્છના રણમાં સમાઈ જતી હોવાથી કુંવારી નદી તરીકે ઓળખાય છે. સીપુ નદી જમણા કાંઠાની ઉપનદી છે. સુકલી નદી, બાલારામ,સુકેત,બાત્રીયા તથા સેવરણ નદી ડાબા કાંઠાની પાંચ ઉપનદી છે. બનાસ નદી પર દાંતીવાડા બંધ આવેલો છે.	કચ્છના નાના રણમાં સમાઈ જાય છે.	266
૩૦	ઘાઘરા	દક્ષિણ તિબેટના ઊંચા પર્વત હિમાલય પાસેથી	તિબેટના ઊંચા પર્વત શિખરો પાસેથી નીકળે છે જ્યાં તેનું નામ કરનાલી છે. તે નેપાળમાંથી પસાર થાય છે. ભારતના ઉત્તરપ્રદેશ અને બિહાર રાજ્યમાં વહે છે. આ નદી ' સરયુ નદી, સરજુ નદી અને શારદા નદી નામથી ઓળખાય છે.	બલિયા અને છાપરા વચ્ચે ગંગા નદીને મળી જાય છે.	970
૩૧	ભાગીરથી	હિમાલયમાંથી નીકળતી ચંચળ હિમ નદી છે.	ઉત્તરાખંડ રાજ્યમાં આવેલ છે. ભાગીરથી નદી પર તેહરી બંધ આવેલો છે. જે વિશ્વમાં પાંચમો સૌથી ઉંચો બંધ છે.	દેવપ્રયાગમાં અલકનંદામાં તેનો સંગમ થાય છે.	700

32	કોસી	નેપાળમાં હિમાલયમાંથી નીકળે (તિબેટ,નેપાળ,ભારત)	બિહારના ભીમનગરના માર્ગ દ્વારા ભારતમાં પ્રવેશ કરે છે. આ નદી ' બિહારનો શાપ' તરીકે ઓળખાય છે. મહાભારતમ આ નદીનો કૌશિકી અને ઋગ્વેદમાં " કૌશિક' નામથી ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.		729
33	ક્ષિપ્રા	ધાર જીલ્લાના ઉત્તર ભાગમાંથી ઉદ્ભવે	મધ્યપ્રદેશમાં વહેતી પવિત્ર નદી છે. ઉજ્જૈન ખાતે કુંભ મેળો આ નદીને કિનારે ભરાય છે.	મંદસૌર જીલ્લામાં ચંબલ નદીમાં મળી જાય છે.	196
33	બિયાસ	વ્યાસકુંડ, રોહતાંગપાસે	હિમાચલપ્રદેશ અને પંજાબ ઈન્દિરા ગાંધી નહેર કાઢેલી છે.	સતલજ નદીને	470
34	પેન્નાર	નંદી દુર્ગની ટેકરીઓ (કર્ણાટક)	કર્ણાટક, તેલંગણા અને આંધ્રપ્રદેશ તે પેન્ના અને ઉત્તર પિનાકીની તરીકે પણ ઓળખાય છે,	નેલ્લોર પાસે બંગાળની ખાડી	597
35	સુવર્ણરેખા	છોટાનાગપુરનો ઉચ્ચપ્રદેશ રાંચી	ઝારખંડ ,ઓડિશા અને પશ્ચિમ બંગાળ	બંગાળની ખાડી	397
36	શરાવતી	અંબુરતીર્થ ,શિમોગા કર્ણાટક	કર્ણાટક સુપ્રસિધ્ધ જોગનો ધોધ (ગેરસેખાનો ધોધ) આ નદી પર આવેલો છે.	હોન્નાવર પાસે આરબસાગરને મળે છે.	128
37	પેરિયાર	શિવગીરી ટેકરીઓ	તમિલનાડું અને કેરળ કેરળની સૌથી લાંબી નદી	વેમ્બાનડ લેક, અરબસાગર	244
38	દામોદર	પલામ, છોટાનાગપૂરનો ઉચ્ચપ્રદેશ (ઝારખંડ)	ઝારખંડ, પશ્ચિમ બંગાળ ' બંગાળના શોક' તરીકે ઓળખાય છે. હુગલીની સૌથી મોટી સહાયક નદી છે.	હુગલી નદી કુલ્ટા	541
39	શારદા	મિલામ ઝલેશિયર (ઉત્તરાખંડ)	ઝારખંડ, પશ્ચિમ બંગાળ શરૂઆતમાં ' ગૌરી ગંગા' તથા ભારત- નેપાળની સીમા પાસે ' કાલી નદી' નામથી ઓળખાય છે.	ઘાઘરા નદી, કુલ્ટા	602